

РЕЦЕНЗИЯ
ЗА ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД
НА
ИЛИАНА ХРИСТОС БУХУНА
НА ТЕМА

"Влиянието на взаимодействието „семейство-училище“ върху постиженията на учениците“

за присъждане на образователна и научна степен „доктор“ по професионално направление 3.1. Социология антропология и науки за културата (Социология), област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки

Научен ръководител:
Проф. дсн. Валентина Миленкова

Изготвил: проф. дсн Албена Накова-Манолова

Актуалност на дисертационния труд

Предложеният за защита дисертационен труд е посветен на една изключително актуална днес тема – на кого принадлежи отговорността за образователните постижения, респ. неуспехи на учениците. Факт е, че днес учители и родители все по-често влизат в спорове и си прехвърлят отговорността за образователните неуспехи на учениците. И макар че научните изследвания в областта на образованието през последните години все повече акцентират върху необходимостта от сътрудничество между семейството и училището, а образователните политики в почти всички страни все по-често са ориентирани към мерки, насочени към засилване на взаимодействието между родители и учители, на всекидневно ниво сътрудничеството между семейството и училището продължава да бъде проблематично, в голяма степен формално или фрагментирано. А както посочва в дисертационния си труд Илиана Бухуна, това важи с пълна сила и за гръцката образователна система, където социално-икономическите неравенства, ограничените институционални мерки и традиционните възприятия за ролите на семейството и

училището възпрепятстват постигането на съществени успехи в тази област и идентифицирането на адекватни форми на сътрудничество, които могат да повлияят най-ефективно върху ученическите постижения. Всичко това определя изключителната актуалност на предложената за анализ в дисертационния труд тема, като същевременно заявката на автора по теоретичен и емпиричен начин да докаже значимостта на взаимодействието между семейството и училището за подобряване на образователните постижения на учениците и да предложи идеи за политики в тази област в гръцки и в международен контекст, очертава не просто актуалността, но и конкретната практико-приложна ценност на изследването, представлявайки в същото време и заявка за реализиране на конкретни научни приноси. По този начин дисертацията се очертава като актуална и приносна в различни контексти – както научно-теоретичен, така и практико-приложен, както национален, така и надхвърлящ националните рамки, създавайки приноси с инвариантен характер и значение.

Обща информация за дисертационния труд

Дисертационният труд на Илиана Бухуна на тема „Влиянието на взаимодействието „семейство-училище“ върху постиженията на учениците“ се състои от увод, три глави, заключение, списък на използваните източници и приложение, съдържащо въпросника за количествено изследване с учители. Дисертационният труд е в общ обем от 202 страници, в това число основен текст от 173 страници с включени 32 таблици, 32 диаграми и 1 фигура. Цитираната литература обхваща 311 заглавия, всички те релевантни на темата. Публикациите в тематичната област на дисертацията са 4, от които 2 са в докторантски сборници от проведени докторантски сесии във Философски факултет на ЮЗУ „Неофит Рилски“, а две са в сборници от проведени международни конференции.

Приложеният автореферат от 41 страници отговаря на съдържанието на дисертацията и на формалните изисквания за структурирането му. В него точно и ясно са представени структурата и съдържанието на дисертационния труд, изведени са основните реализирани приноси и са представени публикациите по темата на докторантурата. Представените четири публикации по темата на дисертацията покриват напълно и дори превишават минималните национални изисквания по чл. 2б,

ал. 2 и 3 на ЗРАСРБ и чл. 24 на Правилника за прилагане на ЗРАСРБ за присъждане на научната и образователна степен „доктор“.

Текстът на дисертационния труд е преминал проверка със системата за антиплагиатство Турнитин и представлява авторски текст. Приложените публикации също са разработени самостоятелно и няма данни за плагиатство.

Оценка на дисертационния труд

Дисертационният труд е структуриран в съдържателно отношение в три глави, между които има теоретико-методологическа и логическа свързаност и последователност. Първите две глави са теоретични. Те поставят основния изследователски проблем – постиженията на учениците в контекста на двете основни институции, от които зависи тяхната позитивна реализация – училището и семейството, като обосновават на теоретично ниво не само тяхното въздействие поотделно върху ученическите постижения, но и въздействието, което оказва върху ученическите постижения взаимодействието между тях. Третата глава представлява емпирична верификация на изведените теоретични закономерности на основата на проведено изследване в рамките на гръцката образователна система.

Структурата на дисертацията съответства напълно на традиционната за дисертационен труд структура. В **Увода** е очертана е актуалността и значимостта на изследваната проблематика, изведен е основният изследователски проблем, формулирани са основната цел и задачите, дефинирани са основните хипотези, които подлежат на проверка и доказване. Представена е също така изследователската методология и е обоснован социологическият подход като основният подход, приложен към анализа на изследвания проблем. Като специално достойнство на работата следва да се отбележи ясното формулиране на ограниченията на проведените изследвания, което говори за адекватност на авторската рефлексия и е гаранция за достоверност на направените изводи. Представена е и структурата на дисертацията и е изложено накратко съдържанието на всяка от трите глави. Може да се каже, че Уводът включва всички основни атрибути, които трябва да съдържа уводът на един дисертационен труд.

Първата глава на дисертацията очертава в теоретичен план влиянието на семейството и училището върху образователните постижения на учениците. В тази

глава Илиана Бухуна обосновава своето схващане, че ученическите постижения са резултат от динамичното взаимодействие между семейството, училището и по-широкия социален контекст. В тази връзка първата глава е разделена на две части. В първата част се анализира ролята на **семейството** за образователните постижения на учениците. Като тук креативно е разграничението и обосноваването на ролята на семейството за образователните постижения от една страна, като първична среда на социализация, включваща социално-икономически статус на родителите (включително образователно равнище) и притежаван културен капитал, определящи предаването и формирането на ценности, нагласи, знания и културни норми у децата и от друга страна, разбирането за ролята на семейството като активно участие на родителите в училищния живот, включително поддържането на комуникация с учителите и подкрепа на ученето у дома, което засилва мотивацията, увереността и академичните постижения и в определени случаи може дори да negliжира ролята на първичните социодемографски фактори и предпоставки. Тук прави впечатление запознатостта на автора с множество теоретични концепции, интерпретиращи от различни позиции ролята на семейството за формирането на образователните траектории на децата, като изводът, до който тя достига в резултат на анализа на различните модели на семейна подкрепа е, че училището следва да прилага приобщаващи подходи, които признават разнообразните форми на родителски принос и насърчават равнопоставените партньорства в различни социоекономически и културни контексти.

Втората част на Първа глава анализира ролята на **училището** като ключова институция, определяща образователните постижения чрез структурирано формално образование и социализация, които отново протичат по две линии – чрез методите на обучение, качеството на преподаване и взаимоотношенията учител–ученик, от една страна и чрез училищния климат и връзките с връстниците, от друга. И тук впечатлява запознатостта на автора с множество теоретични концепции – бихейвиоризъм, когнитивизъм, конструктивизъм, теории за мотивацията, чрез които тя обосновава схващането си, че училището влияе върху постиженията на учениците не само чрез предаване на знания, но и чрез формиране на мотивация, автономия и нагласи за социално развитие, поради което подходът на учителя, наличието на емоционална връзка учител-ученици, училищната среда, климатът в класната стая,

взаимоотношенията с връстниците и възможностите за активно участие на учениците са не периферни, а ключови фактори за постигането на образователен успех и благополучие на учениците.

Втората глава се фокусира върху взаимодействието семейство – училище, което авторът утвърждава като решаващ фактор за академичния успех на учениците. Внушението тук е, че когато училището и семейството работят заедно по приобщаващ и уважаващ другата страна начин, те създават подкрепяща среда, която насърчава не само академичния успех, но и социалното и емоционално развитие на учениците и дългосрочната мотивация за учене, а като цяло социалното благополучие и устойчивост. Принос на тази глава от дисертацията е и извеждането на бариерите и предизвикателствата пред ефективното осъществяване на взаимодействието между семейството и училището, а именно: ограничени семейни ресурси (в т.ч. липса на време, финансови възможности или незапознатост с училищните практики), езикови и културни бариери при мигрантските и малцинствени семейства, неравен достъп до технологии, различни нива на дигитална грамотност, натовареност на учителите, бюрократични ограничения и др. В подкрепа на своята теза за важността на взаимодействието семейство - училище за образователните постижения на учениците Илиана Бухуна привежда и впечатляващ набор от емпирични доказателства – метаанализи и данни от международни изследвания и доклади на ЕС, ЮНЕСКО, ОИСР и УНИЦЕФ, които по убедителен начин потвърждават, че взаимодействието между семейството и училището играе решаваща роля за формирането на ученическите постижения — не само в академичен план, но и по отношение на мотивацията, ангажираността и социално-емоционалното развитие. Изводът, до който тя достига е, че сътрудничеството семейство – училище не е едноизмерен процес, а е многопластово явление, което изисква взаимно доверие, непрекъсната комуникация и контекстуално чувствителни практики, за да бъдат максимизирани ползите от него за академичните постижения и развитието на учениците.

Последната **Трета глава** на дисертацията представя методологията на проведените емпирични изследвания и резултатите от тях. Тук центърът е проведеното количествено изследване с учители. Много детайлно са представени целта и задачите на изследването, изследователските въпроси и хипотези, генералната съвкупност и извадката, разработеният изследователски

инструментариум – въпросник за структурирано интервю. Изследването е проведено с 256 учители, като въпросникът е разпространен онлайн по метода на „снежната топка“, което позволява разширяване на обхвата на изследването и включването на учители от различни географски райони на Гърция. В тази връзка Илиана Бухуна коректно отбелязва, че поради начина на провеждане на изследването и начина на формиране на извадката, събраните данни не са представителни. Като тя обосновава липсата на представителност с това, че целта на изследването по принцип не е била формулиране на генерализирани статистически изводи, а по-скоро извеждане на тенденции, открояване на съществуващи представи и мнения и формулиране на идеи, които да подскажат възможности за последващи изследвания и политически дебати, което обемът на проведеното количествено изследване, макар и непредставително, позволява. Като специално достойнство на изследването следва да се отбележи ясното формулиране на основните принципи на изследователската етика, спазвани при теренната работа, в съответствие с най-новите изисквания и правила при провеждане на емпирична изследователска работа. Илиана Бухуна се спира подробно и на ограниченията на изследването. Тук обаче е и основната ми бележка към нея, тъй като формулирайки ограниченията, тя пропуска да отбележи, че едно от ограниченията е и фактът, че обект на проведеното изследване не са били родителите, които са ключов актьор при изследване на взаимодействието семейство-училище и неговата роля за образователните постижения на учениците. Проведеното изследване се ограничава само до мненията на учителите, с което всъщност представя само едната страна на изследваното взаимодействие и нейния поглед върху изследвания проблем. Вероятното обяснение тук може би е и в това, което Илиана Бухуна отбелязва, че ако в международната литература има множество данни, доказващи значението на образованието на родителите, техните нагласи и очаквания за характера на взаимодействието им с учителите и училището, то наличните емпирични данни относно това как гръцките учители оценяват ролята на взаимодействието с родителите за образователните постижения на учениците, са ограничени. Поради това с проведеното изследване тя всъщност си поставя за цел да предложи систематичен анализ на възгледите само на учителите в гръцката образователна система по темата. Положителен момент все пак е, че тя посочва като свои бъдещи намерения за научни изследвания проследяване на перспективите и

гледните точки и на родителите и учениците. Но независимо от всичко това, съчетавайки резултатите от количественото изследване на мненията на учителите с качествено изследване, състоящо се във вторичен анализ на документи и данни, за което вече стана дума, дисертацията предлага един в голяма степен цялостен поглед върху изследвания феномен, като обвързва политическото и институционалното рамкиране на взаимодействието семейство – училище с мненията и представите на едни от основните участници в образователния процес – учителите. В тази връзка на база резултатите от проведеното изследване дисертационният труд представя една моментна картина на мненията на гръцките учители относно това в каква степен родителското семейство оказва влияние върху образователните постижения на учениците; в каква степен училищната среда и климат оказват влияние върху образователните постижения на учениците; в каква степен образователното равнище на родителите влияе върху представянето на учениците; кои са факторите, които влияят върху взаимодействието и сътрудничеството между родители и учители. Едновременно с това изследването позволява и извеждането на някои корелационни зависимости като: зависимости между статуса на учителите (напр. години професионален опит, образователна степен) и техните възприятия за ролята на взаимодействието семейство – училище. Този двоен фокус — моментна картина на мненията и извеждане на корелациите — позволява едновременно да бъдат представени доминиращите възгледи и да бъдат изведени ключовите взаимовръзки. Получените резултати позволяват на автора да потвърди издигнатите в началото хипотези, което е индиректно свидетелство за нейния академичен капацитет и наличието на високо ниво на теоретична подготовка в изследваната област.

За практико-приложната ценност на тази глава от дисертацията допринасят изведените накрая препоръки, което всъщност представлява и един от основните приноси на дисертационния труд, а именно: институционалните политики следва да укрепват структурирани и устойчиви партньорства семейство – училище чрез гъвкави взаимодействия, цифрови инструменти и приобщаващи рамки; необлагодетелстваните семейства се нуждаят от целенасочена подкрепа, а обучението на учителите трябва да се фокусира върху комуникационни стратегии и културно релевантни практики; осигуряването на равнопоставен достъп до ресурси

за различните училища е от решаващо значение за намаляване на социалните неравенства.

Научни приноси и значимост на разработката

Приемам формулираните от Илиана Бухуна приноси в дисертационния труд. Във връзка с това искам да акцентирам върху най-важните от тях по мое мнение.

На първо място, ценността на дисертационния труд и неговия приносен характер се определя от факта, че това е, както отбелязва и самият автор, първото за Гърция цялостно изследване на взаимодействието семейство – училище и неговата роля за ученическите постижения от гледна точка на представите, мненията и оценките на гръцките учители, като обосноваването на ролята и значението на това взаимодействие за ученическите постижения се базира както на солиден теоретичен анализ, така и на широк набор от емпирични данни, отразяващи специфичното проявление на този социален феномен в гръцки контекст. Във връзка с това бих отбелязала и богатството от теоретични концепции, на които авторът се опира, които са сериозна демонстрация на нейната професионална компетентност и академични умения за конструктивен анализ. От друга страна, не може да не бъде отбелязано и това, че този дисертационен труд представлява съществен принос към изследванията на взаимодействието семейство - училище с набора от емпирични данни, които предоставя, относно спецификата на проявлението на това взаимодействие в гръцка среда.

Към това можем да добавим и разработеният социологически инструментариум за изследване на практиките на сътрудничеството семейство – училище, който има в голяма степен общовалиден характер и може да бъде прилаган и в други национални контексти.

Заслужава да бъде отбелязано и изведеното в дисертационния труд разбиране за взаимодействието семейство - училище като динамичен конструкт, оформен от комбинация от подкрепящи предпоставки и ограничаващи бариери и предизвикателства.

Не може да бъде пропуснат и практико-приложният принос на съдържащите се в дисертационния труд препоръки за укрепване на партньорството и

взаимодействието между семейството и училището, за намаляване на неравенствата и подобряване на академичните и социално-емоционалните резултати на учениците.

Заключение

Дисертационният труд на Илиана Бухуна е самостоятелно научно изследване с високи академични качества, които напълно покриват и дори надвишават поставените от закона изисквания за придобиване на образователната и научна степен „доктор“. Това ми дава основание да изразя своето категорично убеждение, че предложеният за защита дисертационен труд „Влиянието на взаимодействието „семейство-училище“ върху постиженията на учениците“ с автор Илиана Бухуна **отговаря на всички изисквания за присъждане на образователната и научна степен „доктор“** по докторска програма „Социология“ в професионално направление 3.1. Социология, антропология и науки за културата, поради което ще гласувам тази научно-образователна степен да ѝ бъде присъдена.

София, 2 март 2026 г.

проф. дсн Албена Накова-Манолова

REVIEW

by Prof. DSc Albena Nakova-Manolova

for the dissertation thesis

of

Iliana Christos Bouchouna

on the topic

"Family-school interaction in student achievement"

for acquiring the educational and scientific degree "Doctor" in the professional field

3.1. Sociology Anthropology and Cultural Sciences (Sociology), field of higher

education 3. Social, economic, and legal sciences

Supervisor:

Prof. DSc. Valentina Milenkova

Relevance of the dissertation

The dissertation proposed for defense is dedicated to an extremely relevant topic today - who is responsible for the educational achievements, or failures, of students. The fact is that today teachers and parents increasingly enter into disputes and shift responsibility for the educational failures of students. And although scientific research in the field of education in recent years has increasingly emphasized the need for cooperation between family and school, and educational policies in almost all countries are increasingly oriented towards measures aimed at strengthening the interaction between parents and teachers, on a daily level, cooperation between family and school continues to be problematic, largely formal or fragmented. And as Iliana Bouchouna points out in her dissertation, this is also true for the Greek education system, where socio-economic inequalities, limited institutional measures, and traditional perceptions of the roles of family and school hinder the achievement of significant success in this area and the identification of adequate forms of cooperation that can most effectively influence student achievements. All this determines the exceptional relevance of the topic proposed for analysis in the dissertation, while at the same time the author's pretension to prove in a theoretical and empirical manner the significance of the interaction between the family and the school for improving the

educational achievements of students and to propose ideas for policies in this area in a Greek and international context outlines not only the relevance, but also the specific practical and applied value of the study, representing at the same time a pretension for the realization of specific scientific contributions. In this way, dissertation manifests itself as relevant and contributing in various contexts - both scientific-theoretical and practical-applied, both national and transcending national borders, creating contributions of invariant character and significance.

General information about the dissertation

Iliana Bouchouna's dissertation on the topic "Family-school interaction in student achievement" consists of an introduction, three chapters, a conclusion, a list of sources used, and an appendix comprising the questionnaire for a quantitative survey with teachers. The dissertation has a total volume of 202 pages, including a main text of 173 pages with 32 tables, 32 diagrams, and 1 figure. The cited literature includes 311 titles, all of which are relevant to the topic. The publications in the thematic area of the dissertation are 4, of which 2 are in doctoral collections from doctoral sessions held at the Faculty of Philosophy of the South-West University "Neofit Rilski", and two are in collections of international conferences.

The attached 41-page Abstract meets the content of the dissertation and the formal requirements for its structuring. It accurately and clearly presents the structure and content of the dissertation work, outlines the main contributions made, and presents the publications on the topic of the doctoral study. The publications on the topic of the dissertation, 4 in total, fully meet and even exceed the minimum national requirements under Article 2b, paragraphs 2 and 3 of the Law for the Development of Academic Staff of the Republic of Bulgaria and Article 24 of the Regulations for its implementation for the award of the scientific and educational degree "Doctor".

The dissertation has been checked using the Turnitin anti-plagiarism system and is an original text. The attached publications were also developed independently and there is no evidence of plagiarism.

Evaluation of the dissertation

The dissertation is structured in terms of content into three chapters, between which there is a theoretical-methodological and logical connection and consistency. The first two chapters are theoretical. They pose the main research problem - student achievements - in the context of the two main institutions on which their positive realization depends - the school and the family, justifying at a theoretical level not only their individual impact on student achievements, but also the impact that the interaction between them has on student achievements. The third chapter represents an empirical verification of the derived theoretical regularities based on a study conducted within the Greek educational system.

The structure of the dissertation fully corresponds to the traditional structure for dissertations. The **Introduction** outlines the relevance and significance of the research topic, states the main research problem, formulates the main goal and objectives, and defines the main hypotheses that are subject to verification and proof. The research methodology is also presented, and the sociological approach is justified as the main approach applied to the analysis of the research problem. As a special merit of the work, it should be noted the clear formulation of the limitations of the research conducted, which speaks of the adequacy of the author's reflection and is a guarantee of the reliability of the conclusions drawn. The structure of the dissertation is also presented and the content of each of the three chapters is briefly outlined. It can be said that the Introduction includes all the basic attributes that the introduction to a dissertation should include.

The **First chapter** of the dissertation outlines the theoretical impact of family and school on students' educational achievements. In this chapter, Iliana Bouchouna substantiates her understanding that student achievements are the result of the dynamic interaction between family, school, and the broader social context. In this regard, the first chapter is divided into two parts. The first part analyzes the role of the **family** in students' educational achievements. What is creative here is the distinction and justification of the role of the family for educational achievements, on the one hand, as a primary environment of socialization, including the socio-economic status of parents (including educational level) and possessed cultural capital, determining the transmission and formation of values, attitudes, knowledge and cultural norms in children, and on the other hand, the understanding of the role of the family as the active participation of parents in school life, including maintaining communication with teachers and supporting learning at home, which enhances motivation, confidence and academic achievements and in certain cases may even

neglect the role of primary sociodemographic factors and prerequisites. What is impressive here is the author's familiarity with numerous theoretical concepts that interpret the role of the family in shaping children's educational trajectories from different positions, as the conclusion she reaches as a result of the analysis of the different models of family support is that the school should implement inclusive approaches that recognize the diverse forms of parental contribution and encourage equal partnerships in different socioeconomic and cultural contexts.

The second part of Chapter One analyzes the role of the **school** as a key institution determining educational achievements through structured formal education and socialization, which again proceed along two lines - through teaching methods, the quality of teaching and teacher-student relationships, on the one hand, and through the school climate and peer relationships, on the other. Here, too, the author's familiarity with numerous theoretical concepts is impressive - behaviorism, cognitivism, constructivism, theories of motivation, through which she substantiates her belief that school influences student achievement not only through the transmission of knowledge, but also through the formation of motivation, autonomy, and attitudes towards social development, which is why the teacher's approach, the presence of an emotional teacher-student connection, the school environment, the classroom climate, relationships with peers, and opportunities for active student participation are not peripheral, but key factors in achieving educational success and student well-being.

The **Second chapter** focuses on the family-school interaction, which the author asserts is a crucial factor in students' academic success. The implication here is that when school and family work together in an inclusive and respectful manner, they create a supportive environment that promotes not only academic success, but also students' social and emotional development and long-term motivation to learn, and overall social well-being and resilience. A contribution of this chapter of the dissertation is the identification of the barriers and challenges to the effective implementation of the interaction between family and school, namely: limited family resources (including lack of time, financial resources or unfamiliarity with school practices), language and cultural barriers in migrant and minority families, unequal access to technology, different levels of digital literacy, teacher workload, bureaucratic restrictions, etc. In support of her thesis about the importance of family-school interaction for students' educational achievements, Iliana Bouchouna also cites an

impressive set of empirical evidence - meta-analyses and data from international studies and reports by the EU, UNESCO, OECD and UNICEF, which convincingly confirm that the interaction between family and school plays a crucial role in shaping student achievements - not only in academic terms, but also in terms of motivation, engagement and socio-emotional development. The conclusion she reaches is that family-school collaboration is not a one-dimensional process, but a multi-layered phenomenon that requires mutual trust, continuous communication, and contextually sensitive practices to maximize its benefits for student academic achievement and development.

The final **Chapter Three** of the dissertation presents the methodology of the empirical survey conducted and its results. Here the focus is on the quantitative survey conducted with teachers. The purpose and objectives of the survey, the research questions and hypotheses, the sample, the developed research toolkit – a questionnaire for a structured interview are presented in detail. The survey was conducted with 256 teachers, with the questionnaire distributed online using the "snowball" method, which allowed for expanding the scope of the study and including teachers from different geographical areas of Greece. In this regard, Iliana Bouchouna correctly notes that due to the way the survey was conducted and the way the sample was formed, the collected data are not representative. She justifies the lack of representativeness by saying that the purpose of the survey was not to formulate generalized statistical conclusions, but rather to derive trends, highlight existing perceptions and opinions, and formulate ideas that would suggest opportunities for subsequent research and political debates, which the volume of the quantitative survey conducted, although unrepresentative, allows. A special merit of the survey is the clear formulation of the basic principles of research ethics, observed during fieldwork, in accordance with the latest requirements and rules for conducting empirical surveys. Iliana Bouchouna also discusses in detail the limitations of the survey. However, here is my main comment to her, because in formulating the limitations, she fails to note that one of the limitations is the fact that the subjects of the survey were not parents, who are a key factor in the study of family-school interaction and its role in the educational achievements of students. The study is limited only to the opinions of teachers, which in fact presents only one side of the studied interaction and their view on the studied problem. The likely explanation here may also lie in what Iliana Bouchouna notes that while there is a wealth of data in the international literature proving the importance of parental education, their

attitudes and expectations for the nature of their interaction with teachers and the school, the available empirical data on how Greek teachers assess the role of interaction with parents for students' educational achievements is limited. Therefore, with the conducted survey, she aims to offer a systematic analysis of the views of only teachers in the Greek education system on the topic. A positive point is that she indicates as her future intentions for scientific research the tracking of the perspectives and viewpoints of both parents and students. But regardless of all this, by combining the results of the quantitative survey of teachers' opinions with the qualitative survey consisting of secondary analysis of documents and data, which has already been mentioned, the dissertation offers a largely comprehensive view of the studied phenomenon, linking the political and institutional framing of the family-school interaction with the opinions and perceptions of some of the main participants in the educational process - teachers. In this regard, based on the results of the survey conducted, the dissertation presents a picture of the opinions of Greek teachers regarding the extent to which the parental family influences the educational achievements of students; the extent to which the school environment and climate influence the educational achievements of students; the extent to which the educational level of parents influences the performance of students; what are the factors that influence the interaction and cooperation between parents and teachers. At the same time, the study also allows for the derivation of some correlational dependencies, such as dependencies between the status of teachers (e.g. years of professional experience, educational degree) and their perceptions of the role of family-school interaction. This dual focus — a picture of opinions and derivation of correlations — allows for the simultaneous presentation of dominant views and the derivation of key interrelationships. The results obtained allow the author to confirm the hypotheses raised at the beginning, which is indirect evidence of her academic capacity and the presence of a high level of theoretical knowledge in the research area.

The practical value of this chapter of the dissertation is contributed by the recommendations presented at the end, which in fact represent one of the main contributions of the dissertation work, namely: institutional policies should strengthen structured and sustainable family-school partnerships through flexible interactions, digital tools and inclusive frameworks; disadvantaged families need targeted support, and teacher training should focus on communication strategies and culturally relevant practices; ensuring equal access to resources for different schools is crucial for reducing social inequalities.

Scientific contributions and significance of the work

I accept the contributions made in the dissertation, as formulated by Iliana Bouchouna. In this regard, I would like to emphasize the most important of them in my opinion.

First of all, the value of the dissertation work and its contribution is determined by the fact that this is, as the author himself notes, the first comprehensive study in Greece of the family-school interaction and its role in student achievement from the perspective of the perceptions, opinions and assessments of Greek teachers, as the justification of the role and importance of this interaction for student achievement is based on both a solid theoretical analysis and a wide range of empirical data reflecting the specific manifestation of this social phenomenon in the Greek context. In this regard, I would also like to note the wealth of theoretical concepts on which the author relies, which are a serious demonstration of her professional competence and academic skills for constructive analysis. On the other hand, it cannot be ignored that this dissertation represents a significant contribution to the research on family-school interaction with the set of empirical data it provides regarding the specifics of the manifestation of this interaction in the Greek environment.

To this we can add the developed sociological toolkit for researching the practices of family-school cooperation, which is largely of a general nature and can be applied in other national contexts.

It is also worth noting the understanding presented in the dissertation of the family-school interaction as a dynamic construct, shaped by a combination of supporting prerequisites and limiting barriers and challenges.

The practical contribution of the recommendations contained in the dissertation work to strengthen the partnership and interaction between family and school, to reduce inequalities and improve the academic and socio-emotional outcomes of students cannot be overlooked.

Conclusion

Iliana Bouchouna's dissertation is an independent scientific study with high academic qualities that fully meet and even exceed the requirements set by law for acquiring the educational and scientific degree of "doctor". Everything said so far gives me reason to express my firm conviction that the proposed dissertation "Family-school interaction in

student achievement" by Iliana Bouchouna meets all the requirements for awarding the educational and scientific degree of "Doctor" in the doctoral program "Sociology" in the professional field 3.1. Sociology, Anthropology, and Cultural Studies, and I will therefore vote in favor of awarding her this scientific and educational degree.

Sofia, 2 March 2026

Prof. DSc Albena Nakova-Manolova